

Raadsvergadering d.d. 4 juli 2024

Voorstelnummer 50-2024

Agendanummer 7

Zaaknummer Z24138152

Onderwerp: Ontwerp begroting 2025, 1ste begrotingswijziging 2024 en jaarrekening 2023 van de Omgevingsdienst IJ

Portefeuillehouder: Wethouder Schilder

Aan de raad.

Voorstel

1. in te stemmen met de concept begroting 2025 van de Omgevingsdienst IJmond (ODIJ). De ramingen in onze eigen begroting aan te passen i.v.m. de verhoging van de ramingen van de ODIJ.
En een positieve zienswijze op de begroting 2025 van de ODIJ in te dienen;
2. in te stemmen met de 1ste begrotingswijziging 2024 van de ODIJ en de gevolgen van deze begrotingswijziging over te nemen in de zomernota 2024 en een positieve zienswijze in te dienen;
3. kennis te nemen van de jaarrekening 2023, met bijlagen, van de ODIJ.

Kern van het voorstel, samenvatting

Sinds 1 mei 2017 is de gemeente Edam-Volendam deelnemer in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Omgevingsdienst IJmond (ODIJ). De ODIJ voert voor onze gemeente de wettelijke basistaken op het gebied van milieu uit. Voor het basistaken pakket zoals dit gold onder de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) zitten wij in de GR. Voor de uitvoering van de overige milieutaken en de extra basistaken onder de Omgevingswet hebben wij voorlopig een dienstverleningsovereenkomst met de ODIJ gesloten.

Ingevolge artikel 29 van de GR hebben wij van de ODIJ de ontwerp begroting voor het jaar 2025 ontvangen.

De begroting 2025 zal naar verwachting door de vergadering van het Algemeen bestuur (AB) op 17 juli 2024 worden vastgesteld. De gemeenteraad kan, indien gewenst, voor die datum een zienswijze inbrengen.

Door een aantal ontwikkelen die invloed hebben op de begroting van 2024 heeft de OD IJmond daarnaast de 1ste begrotingswijziging 2024 aan de gemeenteraad gezonden.

Tenslotte heeft de OD IJmond de jaarrekening 2023 (inclusief controleverklaring) ter kennisname gestuurd.

Het jaarverslag 2023 m.b.t de uitvoering van de taken heeft u tegelijkertijd met ons eigen jaarverslag 2023 ontvangen.

Het advies is in te stemmen met de voorliggende ontwerp-begroting Omgevingsdienst IJmond 2025 en de 1ste begrotingswijziging 2024 en een positieve zienswijze in te dienen.

Beleidsdoelstelling / Maatschappelijk effect

De gemeenteraad informeren over de ontwerp begroting 2025 en de voorgenomen begrotingswijziging 2024 van de ODIJ en hen de gelegenheid te geven een zienswijze in te dienen.

De gemeenteraad kennis te laten nemen van de jaarstukken 2023 (financieel).

Toelichting en argumenten

Concept Begroting 2025

Het dagelijks bestuur van de ODIJ heeft ingestemd met de conceptbegroting 2025. Hierin worden de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor 2025 omschreven.

Het werkveld van de ODIJ is sterk in ontwikkeling. Er zijn grote complexe maatschappelijke en inhoudelijke vraagstukken waar de dienst een actieve rol vervult of nog moet gaan vervullen. Thema's als stikstof, duurzaamheid en energie vragen veel kennis van zaken en hebben een beleidsmatige en uitvoerende kant, in projecten of in vergunningverlening en toezicht. Daarnaast zijn er aanpalende thema's waar de dienst een rol in speelt. Vooral ondermijning en gebiedsontwikkeling vragen kennis, betrokkenheid en inzet van de medewerkers van de ODIJ.

Belangrijkste ontwikkelingen op een rij

Inhoudelijk en maatschappelijk	Energie, duurzaamheid, stikstof en onder andere ondermijning
Implementatie Omgevingswet	Veranderingen in bestaande werk en nieuwe rol en taken van de dienst: adviserend en monitoring van data
Toenemende complexiteit werkveld	Ontwikkelingen in juridische en technische zin
Innovatie in het werk	Nieuwe vormen van toezicht, nieuwe technieken en instrumenten (zoals drones) en inzet data-analisten
Kennis en ervaring binnen de dienst	Vergrijzing en ontwikkeling, vaardigheden en nieuwe taken

Naar aanleiding van o.a. het rapport van de commissie Van Aartsen werd duidelijk dat het VTH stelsel in Nederland versterkt moet worden. Op 1 juli 2022 startte daarom het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP). Vanuit het programma heeft er een visitatie plaatsgevonden, waarbij de robuustheid van de ODIJ is onderzocht.

De ODIJ voldoet op dit moment niet aan het robuustheid criterium vanuit het IBP. Het algemeen bestuur heeft in opdracht van de staatsecretaris een plan van aanpak opgesteld voor de doorontwikkeling naar een toekomstbestendige dienst. Het zelfstandig toekomst bestendig worden gaat gepaard met een ontwikkelagenda met daarop een vijftal ontwikkellijnen. De bestuurlijk vastgestelde ontwikkellijnen zijn:

1. Het herijken van de bestaande taken en formatie;
2. Het onderzoeken van een verbreding van het huidige takenpakket;
3. Het vereenvoudigen van de GR;
4. Het vormgeven van een structurele provincie-brede samenwerking;
5. De doorontwikkeling van de interne organisatie.

Personele kosten

Omdat er voor 2025 nog geen CAO afspraken zijn, is de indexatie van personele lasten een raming. Wanneer de werkelijke indexatie uit de cao te veel afwijkt van deze raming verwerken zij deze in een begrotingswijziging. De personele lasten zijn geïndexeerd met 4,4%

Materiële kosten

Voor materiële kosten hanteren ze de overheidsconsumptie uit dezelfde kerngegevens-tabel. Deze bedraagt voor 2025 2,2%. Gezien de actuele ontwikkelingen in de economie, de aanhoudende oorlog in Oekraïne en de buitengewone inflatie is het lastig om te beoordelen of dit percentage over anderhalf jaar valide is.

Berekening indexatie ODII

Bron	Indexatie	% lasten	Indexatie2
Loonvoet voor de overheidssector	4,4	85%	3,74
Prijs materiële overheidsconsumptie (imoc)	2,2	15%	0,33
Stijging als gevolg van onvermijdbare lasten			1,36
Indexatie tarief 2025			5,43

Bron: Kerngegevens-tabel raming februari 2024 (CEP 2024)

Aanpassing in de kostprijs als gevolg van onvermijdbare bedrijfslasten zoals beschreven in de kadernota 2025

Onvermijdbare lastenverhogingen in de overhead die zij hebben verwerkt in deze begroting in overeenstemming met hun kadernota 2025.

- de laptops zijn in 2025 toe aan vervanging, vanwege de inflatie worden de kapitaallasten verhoogd met minimaal € 25.000;
- de lease van het wagenpark loopt in 2025 af. Dan wordt er een keuze gemaakt op welke manier de ODII het wagenpark gaat vervangen. De bestemmingsreserve voor het wagenpark is in 2025 uitgeput en de inflatie zorgt voor hogere prijzen. Daarom verhoogt de ODII de lasten voor het wagenpark met € 10.000. Hierin is nog geen rekening gehouden met een eventuele uitbreiding van het wagenpark;
- de vereniging Omgevingsdienst NL (ODNL) heeft haar contributie verhoogd met € 25.000. Deze verhoging is meegenomen in de begrotingswijziging 2024 ODII. De contributie is deels afhankelijk van de omvang van de dienst en de ODII verwacht dat de bijdrage in 2025 nog eens met € 5.000 stijgt.

Tarief 2025

Het basistarief van de diensten van de ODII bedraagt voor 2025 € 104,50. Daarmee is het tarief binnen de bandbreedte van de Kadernota 2025 gebleven. Naast deze GR bijdrage kunnen gemeenten aanvullende diensten afnemen van de ODII. Om te kunnen blijven voldoen aan deze vraag is soms inhuur of tijdelijke uitbreiding van formatie nodig. Voor deze (tijdelijke) werkzaamheden op contractbasis wordt een opslag op het basistarief van 10-25% gehanteerd.

1ste begrotingswijziging 2024

In de vergadering d.d. 8 februari 2024 van het DB van de ODII is de Kadernota 2025 vastgesteld en vervolgens aangeboden aan de gemeenteraden. In deze kadernota heeft het DB het signaal afgegeven dat de organisatie te sterk steunt op incidentele middelen. Daarbij moet de aansluiting tussen de opdracht en beschikbare middelen de komende jaren beter. Deze signalen komen onder andere naar voren vanuit voornoemde externe visitatie en het landelijke interbestuurlijk programma VTH, waar omgevingsdiensten getoetst werden op robuustheid.

Kostprijsstijging

De kostprijs stijgt met bijna 2%, wat overeenkomt met de afspraken in de kadernota 2025. Deze toename heeft betrekking op:

- de stijging voor scholing en employability als gevolg van het opzetten van ODNL Academy vanuit het interbestuurlijk programma. Elke omgevingsdienst wordt vanuit de branche verenigingsbijdrage verplicht gesteld hieraan bij te dragen. De bijdrage is voor de ODIJ ingeschat op € 40.000;
- de algemene kosten zijn gestegen als gevolg van de verplichte bijdrage voor het Noord Hollands archief van € 25.000. Hiervoor is in 2023 een dienstverleningsovereenkomst afgesloten. Daarnaast is ook de algemene contributie aan de branchevereniging ODNL in 2024 verhoogd met € 25.000;
- de ICT-kosten zijn met €50.000 verhoogt. Vanwege de groei van de organisatie is het gebruik van applicaties toegenomen. Binnen de huidige omgeving is het niet langer mogelijk om gebruik te maken van gereduceerde tarieven voor kleine bedrijven.

Loonkosten en formatieplaatsen

In de wijziging is een stijging van 8 formatieplaatsen opgenomen ten opzichte van de oorspronkelijke begroting. Dit betreft:

- een formatieplaats voor de uitbreiding van HR;
- zes formatieplaatsen die het gevolg zijn van ingebrachte taken van onze deelnemers, zoals buitengebied inventarisatie van gemeente Heemskerk, milieutaken van gemeente Edam-Volendam en bouw- en woningtaken voor gemeente Landsmeer;
- een formatieplaats voor een geluidsadviseur die wordt aangetrokken voor de uitvoering van geluidssaneringsprojecten.

Met uitzondering van de uitbreiding op HR, die gedekt wordt vanuit de verhoging van de kostprijs, zijn deze loonkosten gedekt uit hogere bijdragen voor dienstverleningsovereenkomsten en subsidiebijdragen.

Nog niet verwerkt in deze begrotingswijziging

- de uitvoering van het vervolg van het programma indirecte lozingen;
- taakuitbreiding als gevolg van de omgevingswet voor onder andere de gemeente Purmerend;
- de effecten van de uitwerkingen van de bestuursopdracht.

Aangepast tarief 2024

Het basistarief van ODIJ bedraagt voor 2024 € 99,12 (2024 : € 97,25 oorspronkelijke begroting).

Concept Jaarrekening 2023

De belangrijkste onderwerpen uit de Jaarrekening 2023 zijn:

- in 2023 is een positief resultaat van €105.487 gerealiseerd na de mutaties in de reserves. Dit is inclusief een onttrekking uit de reserve;
- vooral de extra uitgevoerde taken voor Bouw- en Woningtoezicht in voornamelijk de regio Zaanstreek-Waterland, hebben geleid tot meer baten uit onze dienstverleningsovereenkomsten. De projectbaten zijn hoger dan begroot. Het grootste aandeel hiervan is dat voor de uitvoering van het Interbestuurlijk programma 'versterking VTH-stelsel' (IBP) minder ingehuurd is dan vooraf was begroot;
- in de tabel zijn de resultaten per programma opgenomen. In overleg met het algemeen bestuur besluit de ODIJ over de bestemming van het resultaat in overeenstemming met artikel 31 uit de gemeenschappelijke regeling op de vergadering van 19 juni 2023. Vooruitlopend hierop heeft het

bestuur op 13 december 2023 het besluit genomen een bestemmingsreserve te vormen voor het schrijven van een plan van aanpak robuustheid.

TOTALEN	Realisatie	Oorspronkelijke begroting	Gewijzigde begroting
	2023	2023	2023
	€	€	€
Totaal baten	16.177.854	11.465.898	13.815.618
Totaal directe lasten	12.734.386	8.576.406	10.628.357
Overhead	3.390.021	2.909.963	3.232.731
Saldo van baten en lasten	53.447	20.471-	45.470-
Toevoeging aan reserves	50.000	-	
Onttrekking aan reserves	102.040	20.470	45.470
Resultaat	105.487	1-	0

Kanttekeningen en alternatieven

Het alternatief zou een negatieve zienswijze kunnen zijn of de vertegenwoordiger van onze gemeente in het Algemeen Bestuur (AB) zou tegen de begroting kunnen stemmen.

Op grond van artikel 34 van de Wet op de gemeenschappelijk regelingen dient de ODIJmond een begroting vast te stellen. Voor het vaststellen van de begroting geldt een gewogen stemverhouding o.b.v. de financiële bijdrage. De begroting wordt vastgesteld door het AB o.b.v. die gewogen stemverhouding. Een negatieve zienswijze van 1 van de leden leidt dus niet per definitie tot het niet vaststellen van de begroting. Het is uiteindelijk aan het AB of de (negatieve) zienswijze wordt overgenomen en leidt tot een aanpassing in de begroting.

Financiële middelen en effecten begroting

Het is duidelijk dat de inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet een prominente rol vervult in deze begroting. Dit leidt immers tot grote veranderingen in het bestaande werk en tot een nieuwe rol met nieuwe taken van de dienst. Het is van groot belang dat de Omgevingswet op een soepele wijze wordt geïmplementeerd, gezien de hiermee samenhangende financiële en operationele uitdagingen.

Uit een landelijk gehouden benchmark-onderzoek onder de verschillende omgevingsdiensten is gebleken dat de OD IJmond met een zeer laag kostentarief (€ 97,25) en daarnaast één van de laagste overheadpercentages van heel Nederland heeft.

De begroting 2025 van de dienst is gericht op het handhaven van deze kostenefficiëntie, ondanks de financieel uitdagende tijden voor de deelnemende gemeenten.

De reguliere kosten van deelname aan deze gemeenschappelijke regeling voor onze gemeente bedragen in:

	Regulier	Extra taken	Totaal
2025	€ 293.493	* € 66.492	€ 359.985
2026	€ 300.830		€ 300.830
2027	€ 308.351		€ 308.351
2028	€ 316.060		€ 316.060

Naast de bijdrage ad € 293.493 (die inclusief bodemtaken is) heeft onze gemeente in 2025 een afzonderlijke dienstverleningsovereenkomst voor:

	2025
DVO Activiteitenbesluit Leefomgeving	€ 15.675
Energiebesparingsakkoord	€ 6.927
Energietaken Wet Milieubeheer (implementatie en adm .toezicht)	€ 43.890
	* € 66.492

Tevens is er een dienstverleningsovereenkomst voor VTH-milieu gesloten ter hoogte van €140.030.

De ontwerpbegroting 2025 voor de Omgevingsdienst IJmond geeft een beeld dat de dienst gericht is op het efficiënt beheren van de beschikbare middelen terwijl men zich voorbereidt op de implementatie van nieuwe wettelijke taken. Daarmee toont het een strategische benadering van financiële stabiliteit en risicobeheersing, essentieel voor de continuïteit van de dienstverlening in een veranderende regelgevende en economische omgeving.

In onze kadernota 2025 is de raming voor onze gemeentelijke bijdrage verhoogd met € 145.000 voor de uitvoering van extra taken voor onze gemeente op het gebied van Milieutoezicht alsmede zogenaamde PLUStaken. Hiertegenover staat het wegvallen van de salariskosten ad € 92.500 voor 1FTE in de gemeentelijke salarisstaat. Daarmee is de totale raming in onze gemeentelijke meerjarenraming toereikend om de totale jaarlijkse bijdrage aan deze gemeenschappelijke regeling te kunnen dekken.

Jaarrekening 2023

De Omgevingsdienst IJmond heeft een jaarrekening over 2023 ingediend die op 23-4-2024 als positief is beoordeeld door de accountant.

De jaarstukken tonen een positief resultaat over 2023 van € 105.487, terwijl de begroting van de dienst over 2023 uitging van een neutraal resultaat. Dit batige resultaat is te danken aan niet voorziene inkomsten uit subsidieprojecten en dienstverleningsovereenkomsten, alsmede extra rente-opbrengsten.

Op het gebied van Bouw en woningtoezicht zijn extra taken uitgevoerd, wat heeft geleid tot meer baten dan oorspronkelijk was begroot. Daar tegenover staan hogere personeelslasten vanwege inzet van externe krachten door krapte op de arbeidsmarkt. Tezamen hebben deze ontwikkelingen dus geleid tot een positief resultaat van € 105.487.

Het weerstandsvermogen van de dienst wordt als voldoende gekwalificeerd. Het saldo van de algemene reserve aan het einde van 2023 bedraagt € 467.359. Daarmee kunnen de financiële risico's, die met behulp van de zogenaamde "Monte-Carlo" simulatie zijn berekend worden afgedekt.

Deze manier van simuleren houdt in dat een financieel risico niet één keer maar vele malen wordt gesimuleerd. Het resultaat is een veld met alle mogelijke uitkomsten die het uiteindelijke risico meer betrouwbaar kwalificeerbaar maakt.

Gelet op het vorenstaande adviseren wij de gemeenteraad te adviseren een positieve zienswijze in te dienen.

‘Uitvoering of vervolgproces’

De ontwerp begroting 2025 en de 1ste begrotingswijziging 2024 zijn vastgesteld door het Dagelijks Bestuur (DB) van de OD IJmond en op 14 april 2024 aan deelnemende gemeenteraden verzonden. De ontwerp begroting 2025, 1ste begrotingswijziging 2024 en de jaarrekening 2023 zullen op 17 juli a.s. aan het Algemeen Bestuur van de OD IJmond worden voorgelegd.

Participatie en communicatie

Op grond van de GR is alleen een zienswijze procedure voor de aangesloten gemeenteraden van toepassing. De begroting wordt na vaststelling bekend gemaakt via de site van de ODIJmond.

Rapportage en evaluatie

Rapportage van de begroting 2025 en 2024 vindt plaats middels de respectievelijke jaarrekeningen

Achterliggende documenten en eerder genomen besluiten

De financiële stukken van de ODIJmond worden jaarlijks aan de betrokken gemeenteraden voorgelegd.

Voor de stukken van 2023 verwijzen wij naar de raadsvergadering van 22 juni 2023:

<https://edamvolendam.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Index/b65ae949-8e18-4ffb-b3c7-6ee80b4910e9>.

Bijlagen

- aanbiedingsbrief d.d. 25-04-2024
- ontwerp begroting 2025
- 1ste begrotingswijziging 2024
- Gewaarmerkte jaarrekening 2023
- Controle verklaring jaarrekening 2023
- concept brief positieve zienswijze;

Edam-Volendam, d.d. 21 mei 2024

Het college van burgemeester en wethouders van Edam-Volendam,

de secretaris,
H. van der Woude

de burgemeester,
L.J. Sievers.